

Mezinárodní vyjednávání o změnách klimatu v Kodani

15. Konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu

verze 21. 10. 2009

Na vyjednávání v Kodani se představitelé států mají dohodnout na nové celosvětové klimatické úmluvě, která zajistí omezení nárůstu průměrné globální teploty pod úrovní 2°C. Nová dohoda je nezbytná, neboť stávající Kjótský protokol stanoví závazky pouze do roku 2012. Ze dvou týdnů vyjednávání, na kterém se počítá se zapojením 15 000 účastníků, by tedy měly vzejít nové závazky v oblasti snižování emisí, adaptací na změnu klimatu, financování potřebných opatření a technologického transferu.

Dosavadní vývoj vyjednávání 1992 - 2008

V roce 1992 byla na konferenci v Riu přijata **Rámcová úmluva OSN o změně klimatu** (UNFCCC, dále jen Úmluva). Úmluva neobsahuje žádné absolutní a konkrétní závazky ke snižování emisí, konstatuje jen, že objem emisí skleníkových plynů je třeba stabilizovat. Dne 11. 12. 1997 v posledních minutách třetí konference smluvních stran Úmluvy se delegátům podařilo dojednat **Kjótský protokol**, historicky první právně závaznou dohodu, který své signatáře zavazuje ke snížení exhalací skleníkových plynů o 5,2 %. Ve smyslu Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu se od roku 1995 každoročně konají **konference smluvních stran**, které kontrolují způsob plnění tohoto dokumentu a ukládají státům další úkoly. Vzhledem k tomu, že některé státy, které podepsaly dohodu, se nepřidaly ke Kjótskému protokolu, probíhá jednání ve dvou stopách – jednání stran Úmluvy a jednání stran Protokolu. Obě tyto stopy by se měly spojit v prosinci 2009. Pro tato jednání byl v prosinci r. 2007 schválen postup dalších jednání známý jako Cestovní mapa z Bali (Bali Action Plan). **Konference v Poznani v prosinci 2008 tuto cestu aktualizovala, ale nepřinášela nic zásadně nového.**

Rok 2009

Od začátku roku 2009 už proběhlo 7 týdnů jednání pracovních skupin Úmluvy, které se snaží připravit takovou verzi textu, o které by se v Kodani mohlo začít vyjednávat. V listopadu proběhne ještě jeden poslední týden přípravných jednání v Barceloně. Do současné doby nepřinesla jednání významné pokroky – jedná se stále ve dvou oddělených pracovních skupinách a vyjednávací text má dosud přes 200 stránek (včetně různých možností). Stále také není jasné, jakou legální formu by měla smlouva mít.

Organizace vyjednávání

Konferenci bude předsedat dánská ministryně pro klimatické změny Connie Hedegaardová s podporou sekretariátu Úmluvy, kterému předsedá tajemník Yvo de Boer. Každou stranu Úmluvy reprezentuje národní delegace, která je pověřena vyjednáváním.

V první části konference budou mezi zástupci vlád jednotlivých stran Úmluvy probíhat jednání v pracovních a vyjednávacích skupinách. V druhém týdnu začnou **jednání na nejvyšší úrovni**, kterých se zúčastní generální tajemník OSN a podle očekávání více než 100 ministrů životního prostředí. Počítá se rovněž s účastí řady **premiérů a hlav států**.

Dále v Kodani proběhne asi 200 vedlejších akcí, které pořádají státy, vědecké i nevládní organizace na téma různých aspektů globální dohody (odlesňování, konkrétní závazky jednotlivých zemí, problematika mezinárodních emisí z letectví a z námořní dopravy). Na těchto akcích je možné získat zajímavé konkrétní informace a příběhy pro mediální výstupy.

Na základě tradicí OSN jsou strany organizovány v pěti regionálních skupinách. V klimatických vyjednáváních však země většinou vyjednávají **ve skupinách**, které jsou tvořeny podle společných zájmů. Tyto skupiny se denně setkávají a koordinují své postupy a vytvářejí společná stanoviska. Prakticky to znamená, že za EU formálně hovoří a vyjednává pouze předsednická země a členské státy EU mají prostor pro vytváření společných pozic a strategií na každodenních koordinacích EU.

Vyjednávací bloky uskupení zemí jsou rozděleny následovně:

African Group	Africké země
AOSIS	Aliance malých ostrovních států, má 43 členů, jsou také členy G77
Environmental Integrity Group	Nová skupina, která zahrnuje Mexiko, Švýcarsko a Jižní Koreu
EU	European Union 27 zemí EU, které vede delegace předsedající země (Francie)
G77 and China	Blok rozvojových zemí, který v současnosti má již více než 130 členů.
Least developed countries	Nejméně rozvinuté země - 48 zemí uznaných OSN jako země na nejnižším stupni rozvoje
OPEC	Sdružení zemí vyvážejících ropu
Umbrella Group	Neformální volná koalice rozvinutých zemích, které nejsou členy EU, zahrnujících např. Austrálii, Kanadu, Island, Japonsko, Nový Zéland, Norsko, Rusko, Ukrajinu a USA

Pozice Evropské unie a České republiky

20. října nedospěla rada ECOFIN ke kompromisu ohledně některých otázek týkajících se „klimatických financí“. Rozhodnutí o sporných otázkách přenechali ministři financí Evropské radě. Pozici EU na mezinárodní jednání (vyjma částí týkajících se financí) schválila **Rada ministrů životního prostředí 21.10. 2009**. Schválená pozice EU doporučuje jako východisko pro jednání v Kodani nutnost globálního omezení emisí skleníkových plynů o 50 % mezi roky 1990 a 2050. Rozvinuté státy by měly své emise snížit o 80 – 95 %. Rada potvrdila předchozí závazek EU zvýšit svůj závazek omezení emisí k roku 2020 z 20 na 30 % v případě, že se k srovnatelnému omezení zaváží i další rozvinuté státy.

Tuto pozici by ještě měla ve zkrácené formě potvrdit Evropská rada 29.10. 2009. Švédské předsednictví zvažuje uspořádání mimořádného setkání Evropské rady, jehož cílem by bylo výhradně sjednocení pozice EU před kodaňskou konferencí. V případě potřeby upravit pozici bude Evropská rada jednat ještě 11.12.

“Rámcová pozice ČR k mezinárodnímu vyjednávání o změnách klimatu a post 2012 režimu“ byla schválena usnesením vládního Výboru pro Evropskou unii č. 20 z 12. října 2009.

Pozice nevládních organizací

Konference se účastní zástupci nevládních, především ekologických, organizací z celého světa. Největší mezinárodní síť sdružující organizace zabývající se ochranou klimatu (včetně rozvojových organizací) je CAN (**C**limate **A**ction **N**etwork).

Nevládní organizace publikovaly vlastní návrh mezinárodní dohody v létě 2009:

<http://www.germanwatch.org/klima/treaty.htm>

Stručné požadavky českých ekologických nevládních organizací jsou shrnuty v přiloženém infolistu.

Možnost účasti na konferenci

Akreditace novinářů

Novináři se mohou akreditovat kdykoliv před a v průběhu konference. Je třeba vyplnit online formulář a faxovat či emailem zaslat požadované dokumenty. Sekretariát OSN zástupcům médií nezařizuje ubytování ani dopravu. Podrobnosti o akreditaci:

http://unfccc.int/press/calender_of_events/accreditation/items/2987.php

Další aktivity

Dánští organizátoři připravili ke konferenci internetový portál:

<http://en.cop15.dk/>

Kde je možné nalézt **příručku pro účastníky**:

Conference Guide

http://en.cop15.dk/files/Docs/Profile_Sheets/COP15_GUIDE.pdf

Místo konání konference se nazývá **Bella Center** a nachází se cca 5 km od centra Kodaně.

<http://www.bellacenter.dk/English>

Na 12. prosinec se připravují celosvětové **happeningy a demonstrace** v rámci mezinárodního Dne akcí pro klima. V Kodani se ten den uskuteční průvod organizovaný největšími evropskými nevládními organizacemi a skupinami:

<http://www.12dec09.dk/en>

Zdroje informací

UNFCCC - <http://unfccc.int/>

Kjótský protokol - české znění: <http://www.chmi.cz/cc/kyoto.html>

Mezivládní panel pro klimatické změny (IPCC) – <http://www.ipcc.ch/>

4. zpráva Mezivládního panelu pro klimatické změny (IPCC) – shrnutí pro politiky

[http://www.mzp.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPOBFKW197M/\\$FILE/SYRcz-final.pdf](http://www.mzp.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPOBFKW197M/$FILE/SYRcz-final.pdf)

Stránky české Klimatické koalice

<http://www.zmenaklimatu.cz>

Stránky Greenpeace ke Kodani 2009

<http://www.klimatickezmeny.cz>

Kontakty

Centrum pro dopravu a energetiku společně s CEE Bankwatch Network bude mít své zástupce v Kodani po celou dobu konference. Tito zástupci vám mohou přiblížit problematiku klimatických vyjednávání, jsou schopni odborného vhledu do různých témat a mohou zprostředkovat kontakty na důležité zdroje a členy delegací.

Ondřej Pašek – koordinátor Centra pro dopravu a energetiku , ondrej.pasek@bankwatch.org,

Kateřina Husová – koordinátorka CEE Bankwatch Network,
climate@bankwatch.org, 605 074 582

Seznam užitečných zkratk

AAU	jednotky stanoveného množství – obchodovatelné emisní kredity
AR4	4. hodnotící zpráva IPCC
AWG	Ad hoc pracovní skupina pro další závazky zemí Přílohy 1 pod Kjótským protokolem
CAN	mezinárodní síť nevládních organizací zabývajících se klimatem
CCS	technologie zachycování a uchovávání oxidu uhličitého
CDM	mechanismus čistého rozvoje
CER	certifikované snížení emisí
CMP	Konference smluvních stran Kjótského protokolu
COP	Konference stran Rámcové úmluvy OSN o změnách klimatu
ERU	emisní redukční jednotky
ETS	systém EU pro obchodování s emisemi
GEF	Světový program ochrany životního prostředí
GFCM	globální lesní uhlíkový mechanismus
GHG	skleníkový plyn
IET	mezinárodní emisní obchodování
IPCC	Mezivládní panel ke klimatické změně
JI	projekty společné implementace
LDC	nejméně rozvinuté země
LULUCF	využití krajiny, změny ve využití krajiny a lesnictví
MOP	Setkání stran Kjótského protokolu
NAPA	národní adaptační programy
REDD	snížování emisí z odlesňování v rozvojových zemích
RES	obnovitelné zdroje energie
SBI	Podpůrný orgán Úmluvy pro implementaci
SBSTA	Podpůrný orgán pro vědecké a technologické otázky
SIDS	malé ostrovní rozvojové státy
UNFCCC	Rámcová úmluva OSN o změně klimatu